

Waterbeheerplan 2022-2027 – OO
Leefmilieu Brussel
Thurn & Taxis-site
Havenlaan 86C/3000
1000 Brussel

Brussel, 28 april 2023

Reactie BRAL op Waterbeheerplan 2022-2027

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij vindt u de reactie van BRAL op het waterbeheerplan 2022-2027.

Algemene opmerkingen

We juichen de verbetering van de kennis over water toe. In de introductie van het plan kan iedereen uitgebreide informatie vinden over de stand van zaken van het water in Brussel. Ook wordt het plan stilaan een **holistisch** plan, we moedigen dit aan. We hameren erop dat de sociale kant van water moet meegenomen worden in alle beslissingen. De ecologische transitie moet **sociaal rechtvaardig** zijn. Nu worden de sociale maatregelen en ecologische maatregelen nog heel erg opgesplitst in het waterbeheerplan, die moeten beter gecombineerd worden.

Waar het goed is dat het plan transversaal is, moet er wel gewaakt worden over het delen van de **kennis van water**. Verschillende actoren die betrokken worden bij de maatregelen van het plan, hebben nauwelijks kennis van water. Dit vraagt dus een heel nauwe samenwerking tussen de actoren met en zonder kennis. Iedereen moet mee aan tafel zitten om de projecten zo goed mogelijk uit te voeren en fouten te vermijden. Dit vraagt ook om aanwervingen van hydrologen bij Brussel Leefmilieu zodat er voldoende mankracht is om de maatregelen tot uitvoering te brengen.

Het waterbeheerplan is dan misschien gewestelijk, het heeft ook de **gemeentes** nodig om te kunnen slagen. Helaas worden er geen verplichtingen opgenomen, het is aan de goeie wil van de gemeentes. We stellen ons vragen bij het slagen van het plan zonder het engagement van de gemeentes.

De 115 acties zijn vaak niet concreet genoeg om te zien welk verschil ze zullen maken. Het ontbreekt aan **becijferde objectieven** in het plan. Zo wordt er geen cijfer geplakt op de vermindering van overstorten die willen bereikt worden.

BRAL VZW

STADSBEWEGING VOOR BRUSSEL
MOUVEMENT URBAIN POUR BRUXELLES
AN URBAN MOVEMENT FOR BRUSSELS

Zaterdagplein 13 Place du Samedi
Brussel 1000 Bruxelles +32 2 217 56 33
BE0413 744 986 - RPR Brussel

www.bral.brussels
info@bral.brussels
Triodos BE74 5230 8083 3007

Planning en middelen

Het plan dat nu voorligt voor openbaar onderzoek, plant voor zes jaar. Vanuit ecologisch perspectief is het niet logisch dat er maar zo weinig jaren vooruit wordt gekeken. De toestand van de kwaliteit van het water is zo ondermaats dat dit veel te weinig is, er moet verder vooruit gedacht worden. Er zou een plan moeten opgesteld worden voor de **vijftig komende jaren**, zodat er echt naar een indrukwekkende verbetering kan toegewerkt worden. Zo is het eerste jaar van het plan al voorbij terwijl het zelfs nog niet is goedgekeurd. In Kopenhagen plannen ze bijvoorbeeld met hun Cloudburst Management Plan voor de volgende 20 jaar.

Het is goed dat er via symbooltjes bij alle maatregelen wordt aangegeven of er de nodige persoonsmiddelen zijn om de acties uit te voeren. Het merendeel van de acties heeft een oranje mannetje, wat betekent dat er maar voor een deel middelen zijn. Er zijn ook heel wat rode mannetjes, vooral voor pijler 4 en 7. Dit toont dat er nog heel wat extra zal moeten ingezet worden op persoonsmiddelen voor deze acties. De acties waarvoor er voldoende personeel is zijn het minste in aantal. We stellen ons serieuze vragen bij de uitvoerbaarheid van alle maatregelen met dit **tekort aan personeel**. We pleiten er dan ook voor om voldoende middelen en mankracht te voorzien om de toekomstige acties uit te voeren, te coördineren en te evalueren.

Relatie met territoriale planning

Bepaalde **planningsinstrumenten** zoals het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP, PRAS in het Frans) en het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO, CoBAT in het Frans) kregen niet voldoende plaats in dit plan. Die hervormingen, die nu plaatsvinden, moeten beter deel uitmaken van dit plan.

Vandaag wordt water nog te weinig meegenomen in deze planningsinstrumenten; zo worden in het Richtplan van Aanleg (RPA, PAD in het Frans) Herrmann-Debroux geen vragen over water gesteld. In de nu voorgestelde Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV, RRU in het Frans) gaan de regels rond water ook niet altijd ver genoeg zoals bijvoorbeeld artikel 7 van titel 2 waar grotere recuperatie-tanken voor meer wateropvang zouden kunnen zorgen. Of artikel 4 van titel 1 dat ontharding en vergroening zou kunnen tegenhouden voor een “makkelijk” gebruik.

Er moet een visie zijn op hoe het plan **ruimtelijk** zal uitgevoerd worden. Er moet ruimte gecreëerd worden voor water. We vragen voldoende waakzaamheid voor een versplinterde aanpak.

Het plan is **afhankelijk** van de uitvoering van andere plannen zoals de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening. De vraag blijft wat er rechtsgeldig kan gemaakt worden met dit plan, welke kracht heeft het?

In 2022 werd al de vraag gesteld in het advies van de milieuraad hoe burgers ondersteund zouden worden om meer gerecupereerd water te gebruiken. Het plan heeft de kans gemist om een **lijst** van alle **premies** te maken.

Participatie en middenveld

De *usual suspects*, (Brussel Leefmilieu, de 19 gemeentes, Vivaqua, Hydria, MIVB, Brussel Mobiliteit, Citydev, Urban, Maatschappij voor Stedelijke Inrichting (MSI), ...) zijn aanwezig bij de meeste maatregelen, maar de **betrekking van burgers ontbreekt**. *Citizen science* en participatie hebben hun

BRAL VZW

STADSBEWEGING VOOR BRUSSEL
MOUVEMENT URBAIN POUR BRUXELLES
AN URBAN MOVEMENT FOR BRUSSELS

Zaterdagplein 13 Place du Samedi
Brussel 1000 Bruxelles +32 2 217 56 33
BE0413 744 986 - RPR Brussel

www.bral.brussels
info@bral.brussels
Triodos BE74 5230 8083 3007

nut al bewezen met projecten als Brusseau. Burgers betrekken kan ook zorgen voor meer gedragenheid van het plan.

De twee grootste Brusselse natuurorganisaties, Natuurpunt en Natagora, worden nergens vermeld in het plan. De site die goede informatie biedt over water, www.waarnemingen.be (www.observations.be in het Frans), beheerd door deze organisaties, wordt vermeld maar er wordt geen budget voorzien. Het is erg jammer dat deze participatieve site, aangevuld door burgers, zo niet wordt gesteund.

De maatregelen om de stormbekkens te optimaliseren worden uitgebreid vermeld en beschreven in het plan. Op sommige plekken zijn deze stormbekkens nodig, maar ze moeten vooral aangevuld worden met geïntegreerd regenwaterbeheer waar participatie en cocreatie voor pijler 5 echt ontbreken. We vrezen dat er sterk zal ingezet worden op de stormbekkens en dat het geïntegreerd regenwaterbeheer erbij zal inschieten. We pleiten ervoor om het geïntegreerd waterbeheer met participatie en cocreatie explicieter toe te voegen, want expliciet uitgeschreven zaken maken veel meer kans om uitgevoerd worden.

De **omvang** van het plan maakt het erg moeilijk voor burgers om erop te reageren en om het plan toe te eigenen.

Maatregelen

Pijler 5

We juichen toe dat **geïntegreerd waterbeheer** is opgenomen in het plan ondanks dat het nog ontbreekt aan concrete projecten. Vandaag zien we dat geïntegreerd waterbeheer slechts heel beperkt wordt toegepast in nieuwe projecten, bijvoorbeeld bij de heraanleg van het Maximiliaanpark.

We vragen om erg ambitieus en creatief te zijn in de projecten qua geïntegreerd waterbeheer. Wanneer komt er bijvoorbeeld een park met een sportterrein dat bij regenweer dienstdoet als stormbekken? Zie de bijhorende foto van Kopenhagen.

Er gaat veel aandacht naar de **vijvers**, maar bepaalde vijvers

ontbreken. Vijvers waar burgers al actief bezig zijn en zich inzetten, worden vergeten zoals Marais Wiels. Het plan zou deze vijvers moeten opnemen.

BRAL VZW

STADSBEWEGING VOOR BRUSSEL
MOUVEMENT URBAIN POUR BRUXELLES
AN URBAN MOVEMENT FOR BRUSSELS

Zaterdagplein 13 Place du Samedi
Brussel 1000 Bruxelles +32 2 217 56 33
BE0413 744 986 - RPR Brussel

www.bral.brussels
info@bral.brussels
Triodos BE74 5230 8083 3007

Maatregel 1.1.

Op bladzijde 429 wordt het **openleggen** van de **Zenne** op Schaarbeek-Vorming vermeld, hetgeen toe te juichen is, met een doelstelling voor 2027. Aangezien de gronden nog niet in publieke handen zijn, lijkt dit echter ambitieus, vooral wat de timing betreft. Er wordt geen budget bepaald voor deze maatregel, dus we vragen ons af hoe dit in zijn werk zal gaan.

Maatregel 4.2.

In deze maatregel wordt er een **belastingstelsel** voorgesteld om eigenaars te belasten op de ondoorlatendheid van hun perceel. We stellen ons vragen bij dit soort belasting. Het lijkt ons erg moeilijk te berekenen en het kan mogelijk veel kosten met zich meebrengen (betwisting van de ondoorlatend gemaakte oppervlakten, wijziging ingeval van ontwikkeling, enz.). In plaats hiervan stellen we voor in te zetten op een belasting op het wegpompen van water bij werven.

Maatregel 4.4.

We herhalen wat betreft de watertarieven het advies van de milieuraad in 2022 (<https://www.rlbhg.brussels/a-2022-013-nl/>): “De Raad merkt op dat deze maatregel enkel voorziet in een monitoring van de prijzen en kosten, zonder te verduidelijken hoe de tarieven zullen worden **behouden** op het **niveau** dat als **sociaal betaalbaar** wordt beschouwd.”

Maatregel 4.6.

We vragen dat VIVAQUA een **geautomatiseerde toekenning** van de sociale tegemoetkoming mogelijk maakt zodat iedereen die recht heeft op de tegemoetkoming de tegemoetkoming ook krijgt. In 2022 werden niet alle mensen die er recht op hadden bereikt, er moet dus sterk op ingezet worden.

Besluit

Ondanks de grootte en omvang van het plan, willen we dus dat een aantal zaken worden uitgeklaard, aangepast en geïntegreerd. We hopen dat Brussel Leefmilieu rekening houdt met deze opmerkingen en zijn beschikbaar om verdere informatie te geven over onze reactie.

Lieselotte Gevens

Medewerker milieu en mobiliteit

lieselotte@bral.brussels

BRAL – Stadsbeweging voor Brussel